

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ /

Гарант освітньої програми

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

« 29 » серпня 2025 р.

**СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D8 Право

Освітня програма: Право

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків - 2025 р.

Розробник:

Професор кафедри права, кандидат юридичних наук,
доцент, почесний професор «ХАІ» Світлана ГУЦУ

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права
гуманітарно-правового факультету:

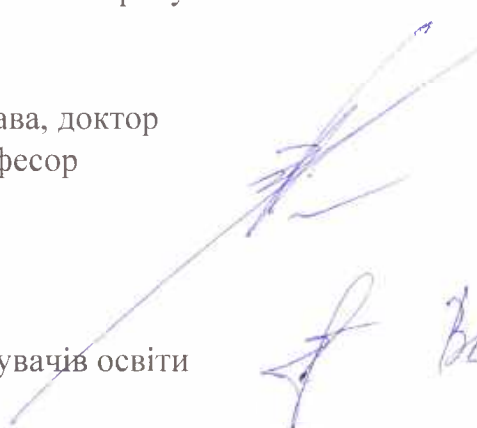
Протокол № 1 від 25. 08.2025 року

Завідувач кафедри права, доктор
юридичних наук, професор

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

Погоджено
з представником здобувачів освіти

Владислав ГИМЧУК
(підпис)

1. Загальна інформація про викладача

ПІБ: *Гуцу Світлана Федорівна Посада*: доцент кафедри права
Науковий ступінь: кандидат юридичних наук Вчене звання: доцент, професор «ХАІ»
Перелік дисциплін, які викладає: *Трудове право, Право соціального забезпечення, Інформаційне право, Міжнародне інформаційне право* Напрями наукових досліджень: *сферу наукових інтересів становлять проблеми трудового права і права соціального забезпечення, трансформація трудових відносин у цифровому середовищі; питання інформаційної безпеки громадян і держави; правове регулювання мережі Інтернет; договірні й трудові відносини в IT-сфері.*

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	<i>Денна, заочна</i>
Семестр	<i>1</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Тип дисципліни	<i>Обов'язкова</i>
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<i>денна: 4 кредитів ЄКТС / 120 годин (64 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні – 32; СРЗ – 56); заочна: 4 кредитів ЄКТС / 120 годин (8 аудиторних, з яких: лекції – 4, практичні – 4; СРЗ – 112)</i>
Види навчальної діяльності	<i>Лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота)</i>
Види контролю	<i>Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – іспит</i>
Пререквізити	<i>Трудове право</i>
Кореквізити	<i>IT-право</i>
Постреквізити	

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка професіоналів, які мають високу правову свідомість та правову культуру, володіють необхідними професійними знаннями та практичними навичками в галузі трудового права України; приймати обґрунтовані та основані на діючому законодавстві рішення в рамках своєї майбутньої компетенції.

Завдання:

- дати студентам ґрунтовні знання з трудового права України з урахуванням особливостей правового регулювання трудових правовідносин у сучасних умовах;
- сформувати у студентів уміння на практиці застосовувати здобуті знання з трудового права;

- сформувати навички самостійної роботи, що уможливить безперервно поглиблювати, поповнювати й оновлювати знання в галузі трудового законодавства;
- сприяти формуванню правничого світогляду, правосвідомості, правової культури та правничого мислення.

Компетентності, які набуваються:

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності (СК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

- СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
- СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
- СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
- СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію щодо системного вирішення проблем забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.
- СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
- СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності під час забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.
- СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
- СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.
- СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.
- СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
- СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на і суспільні відносини у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва критичної інфраструктури

структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН5. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

Комунікація

ПРН6. Вільно спілкуватися іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо...

Праворозуміння

ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН11. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

Правозастосування

ПРН12. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на суспільні відносини у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності щодо забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТРУДОВОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система сучасного трудового права

Правове значення праці в сучасних ринкових умовах розвитку суспільства. Поняття трудового права як галузі трудового права. Трудове право як складова системи права. Сучасні відносини, що є предметом регулювання трудового права України. Метод правового регулювання трудових відносин. Функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного, цивільно-процесуального, адміністративного, соціального забезпечення та норм виправно-трудоного законодавства. Система трудового права, її значення в регулюванні трудових відносин як самостійної галузі права. Система науки трудового права. Основні тенденції розвитку та реформування трудового права у сучасній Україні.

Тема лекції: Поняття, предмет, метод і система сучасного трудового права

Тема семінарського заняття: Поняття, предмет, метод і система сучасного трудового права

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 2. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Поняття індивідуальних трудових правовідносин. Суб'єкти трудових правовідносин. Трудова правоздатність суб'єктів, наявність правової норми, здійснення юридичного факту, з яким закон пов'язує виникнення, зміну чи припинення трудових відносин. Підстави виникнення трудових правовідносин; трудовий договір, контракт, вибори на посаду, направлення молодих спеціалістів і працівників після закінчення ними відповідних закладів. Зміст трудових правовідносин. Класифікація трудових правовідносин: а) індивідуальні трудові правовідносини; б) колективні трудові правовідносини. Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття та види суб'єктів трудового права. Правовий статус суб'єкта трудового права. Суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права. Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства як суб'єктів трудового права. Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Власник підприємства, установи, організації України. Поняття роботодавця. Підприємство, установа, організація як суб'єкт трудового права. Зміст трудової правосуб'єктності державного підприємства. Спільні, кооперативні, орендні, акціонерні підприємства, організації, підприємства з іноземними інвестиціями як суб'єкти трудового права. Повноваження трудового колективу та їх класифікація. Організаційно-правові форми (механізми) реалізації повноважень і самоврядування трудового колективу. Правовий статус і повноваження колективу бригади у сфері праці. Органи трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу) та їх компетенція. Принципи діяльності трудового колективу. Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права. Правові основи діяльності професійних спілок. Законодавство про права та гарантії діяльності професійних спілок. Поняття профспілок, їх завдання та функції.

Тема лекції: Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Тема семінарського заняття: Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 3. Зайнятість населення і працевлаштування.

Законодавство про зайнятість населення. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування. Державні гарантії права на вибір виду зайнятості в Україні.

Державна служба зайнятості, її структура, функції та права. Державний фонд сприяння зайнятості. Поняття працевлаштування. Правові форми працевлаштування. Поняття підходящої роботи. Особливості працевлаштування деяких категорій громадян: неповнолітніх, молоді, яка закінчила середню загальноосвітню школу, демобілізованих із Збройних сил України, інвалідів та ін. Професійна підготовка і перепідготовка незайнятих громадян.

Правові відносини органів працевлаштування з підприємствами, установами, організаціями. Права й обов'язки підприємств, установ, організацій у реалізації державної політики зайнятості населення. Правові відносини органів працевлаштування з громадянами. Права й обов'язки громадян, які звернулися з питаннями працевлаштування. Організований набір працівників, переселення та інші форми сприяння у влаштуванні на роботу. Розподіл на роботу молодих працівників і спеціалістів після закінчення ними відповідних навчальних закладів. Організація оплачуваних громадських робіт.

Безробітні та їх правовий статус. Визначення безробітного. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Види компенсації безробітним. Припинення виплати допомоги по безробіттю. Матеріальна допомога членам сім'ї безробітного.

Тема лекції: Зайнятість населення і працевлаштування

Тема семінарського заняття: Зайнятість населення і працевлаштування

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота 1

Самостійна робота: підготовка до модульної контрольної роботи

Змістовний модуль 2.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА СУЧАСНОГО ТРУДОВОГО ПРАВА

Тема 4. Трудовий договір та його види. Нетипові форми зайнятості.

Поняття індивідуальних трудових правовідносин. Суб'єкти трудових правовідносин. Трудова правоздатність суб'єктів, наявність правової норми, здійснення юридичного факту, з яким закон пов'язує виникнення, зміну чи припинення трудових відносин. Підстави виникнення трудових правовідносин; трудовий договір, контракт, вибори на посаду, направлення молодих спеціалістів і працівників після закінчення ними відповідних закладів. Зміст трудових правовідносин. Класифікація трудових правовідносин: а) індивідуальні трудові правовідносини; б) колективні трудові правовідносини. Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття та види суб'єктів трудового права. Правовий статус суб'єкта трудового права. Суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права. Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства як суб'єктів трудового права. Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Власник підприємства, установи, організації України. Поняття роботодавця. Підприємство, установа, організація як суб'єкт трудового права. Зміст трудової правосуб'єктності державного підприємства. Спільні, кооперативні, орендні, акціонерні підприємства, організації, підприємства з іноземними інвестиціями як суб'єкти трудового права. Повноваження трудового колективу та їх класифікація. Організаційно-правові форми (механізми) реалізації повноважень і самоврядування трудового колективу. Правовий статус і повноваження колективу бригади у сфері праці. Органи

трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу) та їх компетенція. Принципи діяльності трудового колективу. Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права. Правові основи діяльності професійних спілок. Законодавство про права та гарантії діяльності професійних спілок. Поняття профспілок, їх завдання та функції.

Тема лекції: Трудовий договір та його види. Нетипові форми зайнятості.

Тема семінарського заняття: Трудовий договір та його види. Нетипові форми зайнятості.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 5. Організація праці на підприємствах в сучасних політично- економічних умовах.

Поняття робочого часу та його правове регулювання. Гарантії щодо робочого часу. Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час. Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення.

Спеціальний режим правового регулювання робочого часу. Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів та вночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день. Порядок обліку робочого часу. Поняття «облік робочого часу».

Особливості регулювання робочого часу в окремих галузях економіки господарського комплексу країни. Гнучкий графік роботи. Поділ робочого дня на частини. Підсумковий облік робочого часу. Поняття і порядок застосування надурочних робіт. Виняткові випадки застосування надурочних робіт. Заборона залучення до надурочних робіт окремих категорій працівників. Граничні норми застосування надурочних робіт. Компенсація за надурочні роботи. Розмежування надурочних робіт і ненормованого робочого дня.

Поняття відпочинку та його види. Перерви упродовж робочого дня (зміни) для відпочинку та харчування. Додаткові перерви для годування дитини. Щоденні перерви в роботі (міжзмінні перерви). Щотижневий відпочинок (вихідні дні). Особливості встановлення вихідних днів на безперервно діючих підприємствах і в організаціях, а також у тих, що займаються обслуговуванням населення.

Заборона робити у вихідні дні. Винятковий порядок застосування такої роботи. Святкові та неробочі дні.

Щорічна додаткова відпустка та її види. Відпустка за умови праці та особливий характер праці. Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку. Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток. Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника.

Тема лекції: Організація праці на підприємствах в сучасних політично- економічних умовах.

Тема семінарського заняття: Організація праці на підприємствах в сучасних політично- економічних умовах.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 6. Оплата праці та її нормування. Гарантії та компенсації.

Поняття заробітної плати. Методи її правового регулювання. Нормування праці: норми виробітку, норми часу, норми обслуговування. Порядок запровадження, змін і перегляду норм праці. Умови праці, які мають враховуватися при розробленні норм праці. Строк дії норм праці. Збереження попередніх розцінок при впровадженні винаходу або раціоналізаторських пропозицій.

Поняття системи оплати праці та її види. Відрядна система оплати праці: пряма

відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, акордна оплата. Погодинна система оплати праці. Бригадна форма організації і стимулювання праці. Державне регулювання оплати праці. Мінімальна заробітна плата та інші обов'язкові норми і гарантії в оплаті праці. Договірне регулювання оплати праці. Організація оплати праці на підприємствах, в установах, організаціях.

Форми заробітної плати та матеріального стимулювання праці: премії та винагороди (дивіденди) за підсумками роботи за місяць та за рік. Надбавки і добавки до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність. Порядок виплати заробітної плати. Повідомлення працівника про розмір оплати праці. Строки, періодичність і місце виплат заробітної плати. Порядок обчислення середньої заробітної плати. Обмеження відрахувань із заробітної плати. Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.

Тема лекції: Оплата праці та її нормування. Гарантії та компенсації.

Тема семінарського заняття: Оплата праці та її нормування. Гарантії та компенсації.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 7. Забезпечення трудової дисципліни на підприємствах в сучасних політично-соціальних умовах.

Правове регулювання трудової дисципліни. Поняття трудової дисципліни. Правові методи забезпечення трудової дисципліни: створення необхідних організаційних та економічних умов для нормальної високопродуктивної роботи; метод переконання (виховання); метод заохочення; метод примусу; метод свідомого ставлення до праці. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Поняття внутрішнього трудового розпорядку. Статuti і положення про дисципліну. Основні трудові обов'язки сторін трудового договору. Поняття заохочення за успіхи в роботі. Підстави заохочення. Види заохочень: за способом впливу на працівників, за оформленням і закріпленням у правових актах, за сферою дії, за органами застосування заохочень. Порядок застосування заохочень за успіхи в роботі. Переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують трудові обов'язки. Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників. Підстави дисциплінарної відповідальності. Елементи дисциплінарного проступку. Суб'єкт дисциплінарного проступку. Основні ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Правові гарантії притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності. Стадії накладення дисциплінарного стягнення. Дисциплінарні стягнення та їх види. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до окремих категорій працівників. Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Строк для застосування дисциплінарного стягнення. Дисциплінарні звільнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення.

Тема лекції: Забезпечення трудової дисципліни на підприємствах в сучасних політично-соціальних умовах.

Тема семінарського заняття: Забезпечення трудової дисципліни на підприємствах в сучасних політично-соціальних умовах.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 8. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору за заподіяну шкоду. Поняття та особливості матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Мета і значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.

Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності, передбаченої нормами цивільного права: за суб'єктом заподіяння шкоди, підставами та

умовами матеріальної відповідальності, межею матеріальної відповідальності, розміром.

Порядок покриття шкоди. Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників. Умови матеріальної відповідальності працівників. Види матеріальної відповідальності за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації. Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її розмір. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників. Повна матеріальна відповідальність працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності. Матеріальна відповідальність у випадках, коли фактичний розмір шкоди перевищує її номінальний розмір. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність працівників та підстави її запровадження. Порядок впровадження колективної (бригадної) матеріальної відповідальності працівників. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність працівників. Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником: добровільно, за розпорядженням роботодавця, у судовому порядку. Строк звернення до суду з питань стягнення з працівника заподіяної ним матеріальної шкоди. День виявлення шкоди.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Умови настання такої відповідальності. Випадки матеріальної відповідальності. Порушення роботодавцем прав працівника на працю, на здоров'і і безпечні умови праці та інших прав працівників. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди працівнику.

Тема лекції: Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

Тема семінарського заняття: Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 9. Вирішення трудових спорів і конфліктів.

Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів. Індивідуальні трудові спори та їх види. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Винесення рішення та його виконання.

Розгляд трудових спорів у судовому порядку. Компетенція районного (міського) суду. Трудові спори, що підлягають безпосередньому розгляду в районних (міських) судах.

Строки звернення і строки вирішення трудових спорів. Позовна давність у трудовому праві. Обчислення строків, передбачених КЗпП.

Колективні трудові спори. Поняття колективних трудових спорів та їх класифікація. Причини виникнення колективних трудових спорів.

Органи з розв'язання колективних трудових спорів. Примирні комісії. Трудовий арбітраж. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення. Страйк як крайній засіб вирішення колективних трудових спорів. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

Тема лекції: Вирішення трудових спорів і конфліктів.

Тема семінарського заняття: Вирішення трудових спорів і конфліктів.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 10. Правове забезпечення охорони праці

Охорона праці та її значення. Законодавство України про охорону праці та сфера його дії. Державна політика у сфері охорони праці. Право працівника на охорону праці. Гарантії прав на охорону праці при укладенні трудового договору та під час роботи. Забезпечення

працівників спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту, миючими та знешкоджувальними засобами. Спеціальні правила охорони праці на важких, шкідливих і небезпечних роботах. Право працівників на пільги і компенсації за важкі та небезпечні умови праці.

Тема лекції: Правове забезпечення охорони праці

Тема семінарського заняття: Правове забезпечення охорони праці

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 11. Застосування ІТ-технологій в сучасних трудових правовідносинах.

Застосування роботизованих технологій і технологій штучного інтелекту в процесі пошуку і працевлаштуванні кадрів, забезпечення дисципліни праці, контролю за додержанням законодавства про працю, забезпечення безпеки праці. Правові колізії правового визначення статусу і правосуб'єктності штучного інтелекту. Впровадження нейротехнологій в трудові відносини і їх вплив на розвиток трудового права.

Тема лекції: Застосування ІТ-технологій в сучасних трудових правовідносинах.

Тема семінарського заняття: Застосування ІТ-технологій в сучасних трудових правовідносинах.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Тема 12. Міжнародно-правове регулювання праці. Гармонізація трудового законодавства України з правом ЄС.

Поняття та принципи міжнародно-правового регулювання праці. Суб'єкти міжнародно-правового регулювання праці. Міжнародна організація праці (МОП), її структура, основні напрями діяльності. Щорічні конференції МОП. Міжнародне бюро праці, його комітети та основні завдання. Форми правових актів, що приймаються МОП. Порядок прийняття Конвенцій та Рекомендацій. Ратифікація Конвенцій державами — членами МОП. Сфера застосування Конвенцій МОП. Вхідження України до складу Міжнародної організації праці. Двосторонні договори України про працю і соціальний захист працівників. Праця громадян України за кордоном. Трудові права іноземців в Україні. Відшкодування заподіяної шкоди працівникові за міжнародним договором. Міжнародні норми в регулюванні трудових правовідносин та їх застосування в Україні. Угода про Асоціацію між Україною і ЄС. Кроки України по гармонізації національного законодавства з правом ЄС після підписання Угоди про асоціацію.

Тема лекції: Міжнародно-правове регулювання праці. Гармонізація трудового законодавства України з правом ЄС.

Тема семінарського заняття: Міжнародно-правове регулювання праці. Гармонізація трудового законодавства України з правом ЄС.

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота 1

Самостійна робота: підготовка до модульної контрольної роботи

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекційних, семінарських (практичних) занять, самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні, навчальні посібники), підручниками, електронним ресурсом.

<https://mentor.kllai.edu/course/view.pllp?id=9227>

7. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання індивідуальної і самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль - проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль - визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль - виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

8.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...4	4	0...16
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	11	0...11
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...4	8	0...32
Модульний контроль	0...26	1	0...26
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту.

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з тестового завдання (10 балів), двох теоретичних питань (60 балів) і одного практичного (30 балів).

а. Якісні критерії оцінювання

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку 20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);
- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

б. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Досягти очікуваних результатів навчання. Захистити всі індивідуальні завдання та здати тестування.

Добре (75-89). Крім базових вимог на оцінку «задовільно», виконати всі домашні і практичні завдання, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу.

Відмінно (90-100). Повно знати основний та додатковий матеріал. Знати усі теми. Орієнтуватися у підручниках та посібниках. Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх. Приймати участь у науковій роботі кафедри.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

(<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе - 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

Навчально-методичний забезпечення дисципліни:

На сайті ХАІ розміщено курс «**Сучасні тенденції правового регулювання праці**», який включає: лекції, практичні завдання, ситуаційні завдання, презентації, рекомендовану літературу та законодавство.

<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=9227>

11. Рекомендована література

Базова

1. Кодекс законів про працю, затверджений Законом № 322-VIII від 10 грудня 1971 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

gov.ua/laws/show/322-08

2. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>
3. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>
4. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр>
5. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1045-14>
6. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
7. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>
8. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. - URL: <http://zakon8.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
9. Трудове право України : підручник / МВС України, Харків, нац. ун-т внутр. справ ; [С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]. - Харків, 2019. - 408 с.¹
10. Трудове право : підручник / [О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. - 3-тє вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2019. - 544 с.
11. Трудове право та право соціального забезпечення : навч. посіб. для підгот. до іспиту / О. М. Ярошенко, О. Г. Серета, О. Є. Луценко. - Харків : Право, 2021. - 258 с.
12. Стратегічний коментар Кодексу законів про працю України. Постатейний аналіз недоліків КЗпП України (Трудового кодексу): станом на 01.07.2021 р. / Віталій Мосейчук. - Харків : Право, 2021. - 208 с. - (Серія «Проблеми українського законодавства»).

Допоміжна

1. Гуцу С. Ф. Упровадження штучного інтелекту в трудові відносини: перспективи правового регулювання // ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 2 (50). 2021. - С. 87-92.
2. S. Gutsu, M. Mkrtchyan, A. Strielkina Social and Legal Aspects of the Transition to Industry 4.0 // Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering - 2020.
3. Гуцу С.Ф. Вплив індустрії 4.0 на трудові відносини та ринок праці: міжнародний досвід для України // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Випуск 61 том 1. 2020. - С.101-105.
4. Захист трудових прав працівників при припиненні трудових правовідносин (у тому числі при банкрутстві) : монографія / Е. В. Бабенко. - Харків. - Панов, 2019. - 400 с.
5. Правові засади захисту трудових прав працівників : навч. посіб. / В. Я. Бурак ; М-во освіти і науки України, Львів, нац. ун-т ім. І. Франка. - Київ. - Істина, 2013.- 186 с. ' '
6. Концепція оптимізації співвідношення індивідуальних та колективних форм захисту трудових прав працівників : монографія / В. І. Журавель ; М-во освіти і науки України, Міжрегіон. акад. упр. персоналом. - Харків. - Константа, 2017. - 442 с.

12. Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua - офіційний сайт Верховної Ради України.
2. www.kmu.gov.ua - офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://www.dcz.gov.ua/> - офіційний сайт Державної служби зайнятості
4. <https://www.msp.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства соціальної політики України
5. <http://www.president.gov.ua/> - Президент України: офіційне інтернет-представництво.
6. www.library.ukma.kiev.ua - електронний каталог наукової бібліотеки НаУКМА.